

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО – КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Мазуркова Л.Т.

Україна, Голосків, Голосківський відділок ДНЗ «Деражнянський центр
професійної освіти»

Розвиток новітніх інформаційних технологій і впровадження їх в освітній простір України в останні роки наклали відбиток на розвиток особистості учня. Згідно із Національною доктриною розвитку освіти України, одним із пріоритетів розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно – комунікативних технологій, які забезпечують подальше вдосконалення навчально – виховного процесу, доступність і ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві.

Використання інформаційно- комунікативних технологій дає можливість досягнення наступних педагогічних цілей:

- структуризація змісту навчання та активізації опорних знань;
- підвищення пізнавального інтересу учнів;
- підтримка групових та індивідуальних форм навчання в умовах класно – урочної системи організації навчального процесу;
- створення комфортних умов комп'ютерної підтримки традиційних і новаторських технологій навчання.

Проблемами впровадження та ефективного застосування засобів ІКТ присвячено чимало теоретичних та експериментальних досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Ряд учених (Р. Гуревич, М. Жалдак, Ю. Жук, Г. Кедрович) у своїх працях висвітлюють окремі питання використання засобів новітніх інформаційних технологій у навчанні.

Необхідність використання сучасних педагогічних технологій вже не викликає сумніву. Сьогодні перспективи розвитку зарубіжної літератури пов'язують з впровадженням інноваційних технологій: комп'ютерного навчання, діалогових технологій, пошукових діяльності.

Головним засобом цих технологій є комп'ютер і його програмне забезпечення, які стали невід'ємною частиною навчання учнів.

Комп'ютер сприяє не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей учнів. Його застосування дає можливість змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим.

У сучасному суспільстві навчання можна організувати таким чином, що джерелом знань виступатиме не тільки викладач, а й комп'ютер, телевізор, відео. Учні, відповідно, повинні вміти осмислювати отриману інформацію, трактувати її, застосовувати в конкретних умовах.

Однією з найефективніших форм використання ІКТ є комп'ютерна презентація.

Комп'ютерна презентація - це уроки пояснення нового матеріалу в режимі діалогу, і урок – лекції, і урок – узагальнення, і урок – наукова конференція, і урок – презентація, і урок – захист проєктів, і інтегрований урок. І урок – презентація, і урок – дискусія у режимі Інтернет - конференції.

Презентація – форма подачі матеріалу у вигляді слайдів, на яких можуть подаватися таблиці, схеми, малюнки, ілюстрації, аудіо – і відеоматеріалів. Демонстрація презентації може відбуватися на екрані за допомогою спеціальних пристроїв – мультимедійного проектора, плазмового екрана, мультимедійного плато, телевізора тощо.

Ефективність презентації нерідко знижують помилки під час її створення. Найтипівіші з них:

- виклад у презентації теорії з підручника чи посібника розміщення на слайді великообсягового текстового матеріалу, для читання і осмислення якого необхідно багато часу перевантаженість презентацій ілюстративним матеріалів, який не стосується змісту твору, а часто навіть заважає його осмисленню;
- перевантаженість анімаційними ефектами, калейдоскопічна зміна слайдів, ускладнює сприйняття, не акцентує увагу на головному, не полегшує запам'ятовування,

- нечитабельність тексту, невідповідність кольору літер і фону, добір шрифтів дуже складних для читання; відсутність формулювання теми і автора на першому слайді.

Використання ІКТ під час уроків зарубіжної літератури та при підготовці до них забезпечує різноманітність робіт на усіх етапах навчання:

- при поясненні нового матеріалу, при закріпленні, повторенні (тренінги, проміжні тестування, спілкування через електронну пошту, у чаті, телеконференції);
- в самостійній роботі учнів(різноманітні навчальні програми, електронні підручники, посібники; самостійний пошук матеріалів, робота над проектами);
- під час проведення контролю знань, умінь і навичок(тестування, створення Web – сторінок, захист проектів, дистанційне спілкування через електронну пошту, Інтернет – олімпіади тощо).

У своїй практичній роботі найчастіше застосовую презентації, створені за допомогою програми Power Point. При цьому використовую різні типи презентацій:

1. Урок – лекції.
2. Презентації для повторювально – узагальнюючі уроки.
3. Класичні поурочні комп'ютерні презентації

Урок – лекція. Інформаційно – комунікаційні технології роблять лекцію більш ефективною і активізують роботу учнів. Презентація дозволяє упорядкувати наочний матеріал. На великому екрані ілюстрацію можна показати фрагментами, виділивши головне, збільшивши окремі частини, ввести анімацію, колір. Під час такого уроку учні обов'язково роблять записи у своїх робочих зошитах.

Узагальнюючі уроки. За допомогою презентації можна підготувати і такі уроки. Завдання їх – підсумувати всі спостереження, зібрані у процесі аналізу твору в єдину систему його цілісного сприйняття, але вже на рівні більш глибокого розуміння. Вирішити ці завдання і дозволяють ІКТ, створивши певну візуальну метафору твору. Схеми, таблиці дозволяють зекономити час, найголовніше, глибше зрозуміти твір.

Створення презентацій підвищує пізнавальну та творчу активність учнів. Останнім часом зацікавилась створенням інтерактивних вправ за допомогою *онлайн – service LearningApps*. Ця педагогічна технологія імponує мені тим, що вона зорієнтована на здобуття учнем нових знань шляхом самоосвіти і є прикладом поєднання урочної та позаурочної діяльності.

LearningApps - онлайнний сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Він є конструктором для розробки різноманітних завдань з різних предметів для використання і на уроках і поурочний час. LearningApps є додатком Web 2.0 для підтримання освітніх процесів у навчальних закладах різних типів.

Конструктор LearningApps призначений для розробки, зберігання завдань з різних предметів, за допомогою яких учні можуть перевірити і закріпити свої знання в ігровій формі, що сприяє формуванню їх пізнавального інтересу. LearningApps надає можливість отримання коду для того, щоб інтерактивні вправи були розміщені на сторінки сайтів або блогів викладачів і учнів.

До найбільш ефективних форм представлення матеріалу на уроках слід віднести мультимедійні технології.

Основною особливістю методики використання як окремих мультимедійних засобів, так і їхніх поєднань у певній комплексній системі, полягає в тому, щоб забезпечити відповідність між специфічними особливостями викладу навчального матеріалу і основними психолого – педагогічними закономірностями процесу навчання.

На сучасному етапі розвитку мультимедія дозволяє об'єднувати в одній комп'ютерній програмно – технічній системі текст. Звук, відео зображення, графічне зображення та анімацію. Кожен із застосовуваних інформаційних компонентів має власні виражальні засоби та дидактичні можливості, що спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання на заняттях зарубіжної літератури.

Важливо, уроки літератури – для вивчення саме літератури, і твір письменника не можуть замінити ніякі фільми чи відеокліпи. Мультимедійні

технології виконують допоміжну функцію, щоб досягти більшого ефекту у сприйманні та розумінні літературного твору. Слід ретельно продумувати місце, час, доцільність використання комп'ютерної інформації на уроці. Тільки за такої умови викладач досягне ефективності своєї роботи, а уміння, набуті учнем у процесі роботи з мультимедіа, допоможуть в майбутньому стати успішним в будь-якій професійній діяльності.

Вважаю, при проведенні уроків з використанням мультимедійних програм потрібно раціональне чергування засобів навчання, певне обмеження їх обсягу та тривалості демонстрування. Добираючи засоби навчання, треба чітко з'ясувати можливості їх застосування в певній системі, визначити їхні дидактичні функції на уроках, а також необхідний та достатній обсяг навчальної інформації, її відповідність змісту уроків, можливі форми поєднання зі словом викладача.

Підготовка мультимедійного уроку потребує ретельної підготовки, ніж традиційний урок. Маючи ряд переваг, уроки з використанням ІКТ мають і свої недоліки.

Для мультимедійного уроку властиві: відмирання традиційної культури читання, знецінення культури книги, зменшення «живого» спілкування учасників освітнього процесу. Індивідуалізм (народжується покоління, які живуть в Інтернет - просторі), поява різноманітної комп'ютерної залежності, загроза здоров'ю. Уроки з використанням ІКТ мають практичні, теоретичні та пізнавальні результати, вони цікаві учням.

Використання ІКТ на уроках зарубіжної літератури можна розглядати як гіпертекст в медіаосвіті і це сприяє кращому досягненню поставлених викладачем цілей на уроці, можемо проаналізувати шляхи, методи і форми використання ІКТ.

Сучасна освітня парадигма вимагає переходу від пасивних до активних технологій навчання. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті є черговим етапом запровадження новітніх підходів до викладання дисциплін суспільно-гуманітарного циклу. Зарубіжна література не є винятком,

адже ця дисципліна дає педагогу широке поле для творчості та експериментальної діяльності, яку можна здійснювати саме засобами ІКТ.

Використання елементів на уроках зарубіжної літератури - явище нове та актуальне. Освіта в Україні повинна розвиватися у контексті розвитку цивілізації та інформатизації суспільства. XXI століття. Час зміни світоглядних орієнтирів, переоцінки цінностей, змін у суспільстві, в особистості. Під впливом сучасного телебачення нове покоління прагне отримати від життя всього й одразу, активізувати свої потенційні можливості, реалізувати їх у процесі життєдіяльності.

Перед викладачем гуманітарних дисциплін, зокрема викладачем зарубіжної літератури, постали нові завдання: перехід від авторитарної педагогіки і впровадження сучасних педагогічних технологій, зростати духовно, думати про сенс життя та про своє місце в цьому світі. Саме це зможе врятувати нас від засилля бездуховності, змінити суспільство, відродити державу. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес забезпечить поступовий перехід освіти на новий, якісний рівень.

Під час вивчення зарубіжної літератури слід активніше використовувати сучасні педагогічні технології: комп'ютеризоване навчання, інтерактивні види і форми роботи. Вони збільшують пізнавальну самостійність учнів та мотивують потребу розвитку їхньої читацької культури.

Серед інтерактивних форм роботи на уроках зарубіжної літератури поширення набуває навчальна взаємодія учнів у парах, мікрогрупах, групах, що здебільшого застосовується під час пошуку та аналізу інформації, виконання практичних завдань, підготовки диспутів, семінарів, різноманітних творчих завдань.

Комп'ютери, як відомо, використовують сьогодні практично в усіх галузях суспільного життя, тому вміння працювати із сучасними інформаційними технологіями розглядаються у нашій державі як обов'язкові та необхідні для кожної особистості. Можливості використання цих технологій у навчальному процесі, на мою думку, є невичерпними. Інтернет дає можливість безкоштовно як викладачам, так і учням отримати доступ до художніх текстів, газет,

журналів, наукових статей, словників, підручників, посібників та інших матеріалів, які раніше були доступні у друкованому вигляді. Беззаперечною перевагою Інтернету є постійний доступ до найновішої, "найсвіжішої" інформації. Для цього доцільно активно використовувати її на уроках зарубіжної літератури.

Останнім часом актуальний метод проектів. Ця педагогічна технологія імponує тим, що вона зорієнтована на здобуття учнем нових знань шляхом самоосвіти і є прикладом поєднання урочної та позаурочної діяльності. Педагогічна література подає кілька типів проектів, що використовуються в навчальному процесі.

Найпоширенішими є два: творчий проект та інформаційні проекти, які зорієнтовані на збирання інформації, мають чітку структуру: мета, актуальність, методи отримання та обробки інформації, оформлення результатів та їх презентація.

Використання сучасних інформаційних технологій обумовлює:

- доступ до світових систем знань і культури країн мову, яких майбутній викладач доносить до учнів;
- вільне формування викладачем свого світогляду; розвиток гуманітарної спрямованості навчання;
- розповсюдження форм домашнього і дистанційного навчання;
- адаптацію особистості майбутнього викладача до динамічно мінливих умов економічного функціонування життя у цілому.

Електронні презентації, навчальні відеофільми, електронні тести, роздатковий матеріал у друкованому вигляді – все це невичерпний потенціал для використання на уроках літератури. Для забезпечення належного рівня впровадження електронних засобів навчання потрібно формувати та вдосконалювати таку професійну рису педагога, як ІКТ-компетентність. Виділення ІКТ-компетентності як окремої складової професійної компетентності педагога обумовлено активним використанням ІКТ у всіх сферах людської діяльності, в тому числі і в освіті.

Використання ІКТ значно полегшує викладачу налагодити тісну співпрацю з учнем, полегшує виклад нового матеріалу, стимулює до власної пошукової діяльності. Велика різноманітність уроків з ІКТ шляхів і форм роботи урізноманітнює педагогічний процес, робить урок зарубіжної літератури творчим процесом, дає можливість перетворити вивчений матеріал на гіпертекст і створити таким чином в уявленні учня загальну картину розвитку зарубіжної літератури у просторі і часі.

З використанням ІКТ стало можливо проводити уроки проектної технології, що наближує вивчення зарубіжної літератури до життя і надає ще більш практичного значення. Отже, використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках зарубіжної літератури є доцільним і виправдовує себе. Література має бути невід'ємною частиною сучасного життя, а медіаосвіта – невід'ємною частиною уроку.

Література:

1. Андреева О. В. Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках зарубіжної літератури // Зарубіжна література в школі. — 2008. — № 6. — С. 12-25.
2. Байков В. Интернет: поиск информации, продвижение сайтов. - СПб.: БХВ, 2000. - 288с.
3. Беженар Г. Нові інформаційні технології у навчальному процесі сучасної школи / І. Беженар, О. Волинко // Директор школи. – 2005. – № 37 (373). – С. 13–15.
4. Богдан Л. Впровадження мультимедійних технологій у навчання: крок у майбутнє – це наше теперішнє / Л. Богдан // Зарубіжна література. – 2005. – № 21–24 (421–424). – С. 60–62.
5. Громовий В. Як навчати дітей, які сидять спиною до вчителя // Завуч. – 2011. – №25. – С. 20-22.